

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет біолого-технологічний
Кафедра генетики, селекції та біотехнології тварин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ВК «Розведення мисливських тварин»
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми **«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»**
за спеціальністю **Н2 Тваринництво**
на **першому** (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник: Микола ШПЕТНИЙ Микола ШПЕТНИЙ, к.с.-г. наук, доцент кафедри генетики, селекції та біотехнології тварин

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри генетики, селекції та біотехнології тварин	протокол від <u>24.08.2026</u> № <u>13</u>
	Завідувач кафедри <u>Микола ШПЕТНИЙ</u>

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Сергійська Т.О.

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Рогожа Р.В.

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Гел О.О.
Кужова Т.П.

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Надія Паранік

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.08. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Розведення мисливських тварин			
2.	Факультет/кафедра	Генетики, селекції та біотехнології тварин			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	ОП Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва спеціальності Н2 Тваринництво			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	—			
6.	Рівень НРК	6			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денна 4 семестр 1-15 тиждень Заочна 3 семестр			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота (Денна/заочна)
		Лекційні (Денна/заочна)	Практичні /семінарські (Денна/заочна)	Лабораторні (Денна/заочна)	
		30/2	30/—	—	90/148
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Шпетний Микола Борисович			
11.1	Контактна інформація	Микола Борисович Шпетний, к.с.-г. наук, доцент кафедри генетики, селекції та біотехнології тваринт. 0505421333 к.316 г, nshpetny@gmail.com Консультації щовівторка з 12 ⁰⁰ до 13 ⁰⁰			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Розведення мисливських тварин — це комплексний освітній компонент, спрямований на підготовку фахівців у галузі лісового, мисливського господарства та екології, які володіють системними знаннями про технології штучного та природного відтворення дикої фауни. Дисципліна охоплює вивчення біологічних та екологічних особливостей диких тварин, їхньої поведінки, раціону, статеві-вікової структури та динаміки популяцій в умовах антропогенного пресу. У межах курсу детально розглядаються методи вольєрного та фермерського розведення копитних, пернатих і хутрових звірів, включаючи проєктування дичерозплідників, інкубацію яєць, вирощування молодняку та технології його адаптації перед випуском у відкриті угіддя. Значна увага приділяється біотехнічним заходам, серед яких — покращення природної кормової бази, облаштування сучасних підгодівельних майданчиків, солонців та штучних гніздівель, а також розрахунок екологічної ємності угідь для запобігання деградації екосистем. Здобувачі освіти опановують інноваційні методи моніторингу й обліку чисельності тварин за допомогою фотопасток і БПЛА, ведення селекційно-племінної та трофейної справи, а також організацію ветеринарно-санітарного контролю для профілактики інфекційних та паразитарних хвороб у дикій природі. Інтегральною метою цього освітнього компонента є формування професійних компетентностей для організації раціонального, невиснажливого використання мисливських ресурсів, збереження біорізноманіття та гармонійного поєднання екологічних пріоритетів із економічною ефективністю сучасного мисливського менеджменту.			

13.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів знань і умінь розведення різних видів мисливських тварин і їх раціональне використання при розробці сучасних технологій розведення в умовах неволі та напівволі, використання генотипів мисливських тварин в господарській діяльності. Надання студентам комплексу теоретичних та практичних знань про закономірності та механізми спадковості і мінливості організмів; засвоїти основні методи розведення мисливських тварин, які б враховували специфіку індустріалізації всіх галузей тваринництва; надання подальшого удосконалення існуючих та створення нових порід тварин; орієнтуватися у методах визначення добору та відбору тварин.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на ОК 6 Морфологія, фізіологія та біохімія тварин; ОК 12 Годівля с.-г. тварин; ОК 13 Гігієна с.-г. тварин.
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності. За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності: – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»);
16.	Посилання на мудл	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=6432
17.	Ключові слова	Розведення мисливських тварин, вольєрне утримання, дичерозведення, популяційні показники, раціональне природокористування, мисливські ресурси, відтворення тварин, моніторинг чисельності, збереження біорізноманіття.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Застосовувати знання з екології та біотехнії для збереження природного середовища існування диких тварин і підтримки.	Доповідь з презентацією, усне опитування
ДРН 2. Використовувати нормативно-правову базу та ветеринарно-санітарні вимоги з профілактики інфекційних та інвазійних хвороб диких мисливських тварин і птиці.	Доповідь з презентацією, модульний контроль 1 (тестування в Moodle)
ДРН 3. Використовувати методи оцінки умов вольєрного та напіввільного утримання диких тварин для контролю й оптимізації параметрів середовища з метою збереження їхнього здоров'я.	Доповідь з презентацією. Реферат та доповідь
ДРН 4. Застосовувати схеми проведення гігієнічних, санітарно-профілактичних та дезінвазійних заходів у вольєрних комплексах, дичерозплідниках та місцях підгодовлі тварин.	модульний контроль 2 (тестування в Moodle), залік

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Законодавчі вимоги розведення мисливських тварин. Вимоги до території розведення мисливських тварин. 1. Законодавчі норми України щодо розведення диких тварин. 2. Морально-етичні питання розведення тварин в загонах. 3. Правила реєстрації мисливських тварин та отримання дозволів. 4. Планування загонів відповідно до видів мисливських тварин 5. Огородження, вольєри, типи загонів і захисні споруди.	8/2	8/-		20/40	1,2,7,9,12,16,19
Тема 2. Види мисливських тварин для розведення в загонах. Розведення диких ратичних 1. Види та біологічні потреби ратичних тварин для вольєрного розведення.	6/-	6/-		20/40	2,4,7,8,9,10,11, 14,16

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

2. Технологія облаштування загонів, норми щільності та організація підгодівлі.					
3. Селекційна робота, облік та ветеринарно-санітарний контроль у стаді.					
Тема 3. Розведення дикої птиці у мисливських господарствах 1. Види дикої птиці (фазан, крижня, куріпка) та формування маточного стада. 2. Технологія інкубації яєць, вирощування пташенят та облаштування брудерів. 3. Методи адаптації молодняку, випуск в угіддя та захист від хижаків.	8/-	8/-		20/40	1,2,3,6,7,12,13,15,17,19,21
Тема 4. Особливості розведення хутрових звірів 1. Цільові види звірів та критерії їхнього відбору для мисливських господарств. 2. Специфіка влаштування вольєрів, спеціалізованих норних комплексів та штучних водойм. 3. Технологія випуску в угіддя для реакліматизації, моніторинг приживлюваності та захист від хижаків.	8/-	8/-		30/28	1,2,5,8,9,14,16,20
Всього	30/2	30/-		90/148	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1	Лекція, практична робота, дискусія.	14/2	Опрацювання конспекту, літературних джерел, підготовка доповіді з презентацією	20/40
ДРН 2	Лекція, практична робота, дискусія	14/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел, підготовка доповіді з презентацією і проходження модульного контролю 1 (тестування в Moodle)	20/40
ДРН 3	Лекція, практична робота, виїзне заняття.	16/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел, підготовка доповіді з презентацією. Реферат та доповідь	20/40
ДРН 4	Лекція, презентація, практична робота. Дискусія.	16/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел, модульний контроль 2 (тестування в Moodle) підготовка до заліку	30/28
Всього годин		60/2		90/148

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Доповідь з презентацією, усне опитування з Теми 1.	15 балів / 15%	4 семестр, 3 тиждень
2	Доповідь з презентацією з Теми 2, модульний контроль 1 (тестування в Moodle).	20 балів / 20%	4 семестр, 6 тиждень
4	Доповідь з презентацією з Теми 3 та 4, реферат.	20 балів / 20%	4 семестр, 12 тиждень
5	Модульний контроль 2 (тестування в Moodle).	15 балів / 15%	4 семестр, 15 тиждень
6	Усне опитування. Залік	30 балів / 30%	4 семестр

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Доповідь з презентацією, усне опитування з Теми 1.	<8 балів	8-11 балів	11-12 балів	14-15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог було виконано, однак відсутній належний аналіз результатів опитування студентів.	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано критичне мислення, щодо розведення мисливських тварин та вимог до території розведення мисливських тварин.
Доповідь з презентацією з Теми 2, модульний контроль 1 (тестування в Moodle).	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	18-20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог було виконано, однак відсутній належний аналіз результатів опитування студентів та їх якісне узагальнення у підготовленій презентації.	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано глибоке розуміння видів мисливських тварин для розведення.
Доповідь з презентацією з Теми 3 та 4, реферат.	<12 балів	13-15 балів	16-18 балів	18-20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог було виконано, однак відсутній належний аналіз результатів опитування.	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність у даній темі, обґрунтовано заходи щодо розведення дикої птиці у мисливських господарствах.

Модульний контроль 2 (тестування в Moodle).	<9 балів	9-11 балів	11-13 балів	13-15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог було виконано, однак відсутній належний аналіз результатів опитування студентів та їх якісне узагальнення у підготовленій презентації.	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано критичне мислення, визначено та запропоновано ефективні заходи особливості розведення хутрових звірів
Усне опитування. Залік	<18 балів	18-22 балів	22-28 балів	27-30 балів

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над розрахунковим завданням протягом занять	Протягом семестру
3.	Усний зворотний зв'язок від викладача після виконання розрахункового завдання	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації завдання	Безпосередньо після завершення презентації

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Навчальні посібники

1. Чех О.О., Бордунова О.Г., Шпетний М.Б., Розведення мисливських тварин у загонах: навчальний посібник. 2024. – 194 с.
2. Волох А. М. Вирощування диких копитних : монографія. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. - 400 с.
3. Всеукраїнська асоціація мисливців та користувачів мисливських угідь. <https://www.uahhg.org.ua/pro-volyeri-dlya-napivvilnogo-utrima/> (Дата звернення 20.09.2024).
4. Северин, Р. В., Гонтарь, А. М., Іванченко, І. М., Штагер, Г. М. Вірусні хвороби хутрових тварин. Харків. 2023. С. 1-100.
5. Профілактика інфекційних хвороб як основа екологічної та біологічної безпеки України: підручник / Кассіч В.Ю – Суми: СНАУ. – 258 с. (Затверджено Вченою радою СНАУ, протокол № 28 від «09» червня 2022 року).
6. Протиепізоотичні заходи в тваринництві: підручник / Кассіч В.Ю., Касяненко О.І. – Одеса, Олді+, 2025. – 334 с. бібл. 10. (Затверджено Вченою радою СНАУ, протокол № 6 від «04» листопада 2022 року).
7. Діагностика інфекційних та протозойних хвороб тварин : навчальний посібник / В. В. Зажарський, М. В. Білан, Н. В. Алексеева, О. І. Сосницький, О. М. Кулішенко, В. В. Глебенюк, Н. Г. Усеева, Н. І. Козак, О. Є. Галатюк, В. Л. Бегас, К. В. Аліфонова. – Дніпро: ГРАНІ, 2023. – 300 с.
8. Національне та міжнародне ветеринарне право: навч. посібник / В. Л. Бегас, О. Є. Галатюк, Т. О. Романишина, Ж. В. Рибачук, В. В. Зажарський. Житомир: «Євро-Волинь». – 2023. – 132 с.
9. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин: [методичний посібник]; О.Є. Галатюк, М.Л. Радзиховський. – Житомир: 2013. – 456 с.
10. Діагностика і профілактика захворювань тварин в концепції «єдине здоров'я» : навч. посіб. / І.П. Лігоміна, В.М. Соколюк, І.М. Сокульський, С.В. Фурман, Л.М. Соловйова, В.В. Захарін ; Житомир : Поліський національний університет, 2024. 345 с.

Додаткові джерела

11. Чех, О. О., Кучкова, Т. П., Бельченко, А. С., Шпетний, М. Б., & Михалко, О. Г. (2025). Вплив умов утримання благородного оленя (*cervus elaphus*) в мисливських господарствах на його добробут та взаємозв'язок з психофізіологічними реакціями людини під час контакту з тваринами. Розведення і генетика тварин, 69, 142-151. <https://doi.org/10.31073/abg.69.15>.
12. Гунчак, Р. В., Гунчак, В. М., Солтис, М. П. Благородний олень (*Cervus elaphus*). Окремі біологічні та виробничі аспекти утримання – огляд. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького. Серія: Сільськогосподарські науки, 2024, т 26, № 100. С. 112-120.
13. Михайленко, ю. Г. Олень благородний–перспективний об'єкт мисливської фауни для вольєрного розведення на чернігівщині. Збірник тез доповідей (2022): 635.
14. Пепко В., Колечко А. Використання нових методів дегельмінтизації диких копитних тварин. *Modern engineering and innovative technologies*, 2024, 32-04: 189-194.
15. Alam, Md Emtiaj, et al. «Review of anthrax: A disease of farm animals». *Journal of Advanced Veterinary and Animal Research* 9.2 (2022): 323.
16. Brown, T. R., Smith, J. P. The genetic basis of breeding programs for wild game species. *Animal Genetics and Breeding Review*. 2023. 12(4), 234-242.
17. Dixon, L. K., H. Sun, and H. J. A. R. Roberts. «African swine fever». *Antiviral research*. 2019. 165. P. 34-41.
18. Garrison, R. T. Ecological impacts of semi-natural enclosures for wild boars. *Journal of Environmental Conservation*. 2023. 52(4). P. 456-463.
19. Khmelnychy, L. M. (2024). Перспектива розвитку вольєрного господарства з розведення мисливських тварин. *Bulletin of Sumy National Agrarian University. The series: Livestock*, (3). P. 110-115.
20. Peterson, K. Lucas, F. Parasite control in breeding wild ruminants. *Veterinary Parasitology Reports*, 2023. 61(3). P. 209-216.
21. Sun, Y., Yu, Y., Guo, J., Zhong, L., & Zhang, M. (2023). Alterations in Fecal Microbiota Linked to Environment and Sex in Red Deer (*Cervus elaphus*). *Animals (Basel)*, 13(5), 929. DOI: 10.3390/ani13050929.

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проектної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			

Член проектної групи ОП _____
 (назва) (ПІБ) (підпис)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)			
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми			
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)			
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти			
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету			
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом			
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента			
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)			
Література є актуальною			
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти			

Рецензент (викладач кафедри) _____
 (назва) (посада, ПІБ) (підпис)